

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000365

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-08-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білак Наталія Ігорівна

2. Nataliia I. Bilak

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.07

Назва наукової спеціальності: Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 03-09-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 41.884.04

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.17

Тема дисертації:

1. Адміністративно-правові засади діяльності кримінально-виконавчої системи України: доктринальні підходи розвитку.

2. Administrative and legal principles of the criminal-executive system of Ukraine: doctrinal approaches to development.

Реферат:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню доктринальних підходів розвитку адміністративно-правових засад діяльності кримінально-виконавчої системи України. У дисертації розглянуто стан та методологію дослідження кримінально-виконавчої системи України. Представлено історіографію дослідження діяльності кримінально-виконавчої системи України у вигляді чотирьох етапної періодизації підпорядкування установ виконання покарань та слідчих ізоляторів: перший період (1991–1998 рр.) – підпорядкування Міністерству внутрішніх справ України; другий період (1998–2010 рр.) – Державному департаменту України з питань виконання покарань; третій період (2010–2016 рр.) – Державній пенітенціарній службі України; четвертий період (з 2016 року – дотепер) – Міністерству юстиції України. Розкрито понятійно-категоріальний апарат кримінально-виконавчої системи України в контексті публічного та адміністративно-правового регулювання. Звернено увагу на те, що уніфікація термінології є ключовим

інструментом забезпечення ефективності, прозорості та справедливості функціонування кримінально-виконавчої системи України, оскільки вона гарантує чітке розуміння правових норм, запобігає порушенням прав, сприяє розробці єдиних стандартів та ефективному міжнародному співробітництву. Проаналізовано наукові та нормативні підходи до визначення правової категорії «кримінально-виконавча система України», розкрито її сутнісно-змістові ознаки, функції, структурні елементи, а також проаналізовано співвідношення з концепцією пенітенціарної системи. Розглянуто кримінально-виконавчу систему України як об'єкт публічного управління та як об'єкт адміністративно-правового регулювання, закладаючи концептуальну основу для дисертаційного дослідження загалом. Запропоновано нормативну складову механізму адміністративно-правового регулювання кримінально-виконавчої системи України розглядати як сукупність правових норм, що визначають засади її функціонування, взаємодії з іншими суб'єктами та забезпечення прав ув'язнених на національному й міжнародному рівнях. Визначено інституційну складову механізму адміністративно-правового регулювання кримінально-виконавчої системи України у широкому та вузькому розуміннях. Обґрунтовано, що ціннісна орієнтованість наділяє адміністративно-правове регулювання кримінально-виконавчої системи України особливим сенсом та спрямованістю, даючи відповідь на питання, які цінності держава прагне захистити та реалізувати через адміністративно-правове регулювання. Розкрито процедурну складову механізму адміністративно-правового регулювання кримінально-виконавчої системи України. Здійснено видову характеристику та порівняльний аналіз персоналу кримінально-виконавчої системи України. Виокремлено специфіку проходження служби в Державній кримінально-виконавчій службі України. Проаналізовано відносини влади-підпорядкування в кримінально-виконавчій системі України. Зазначено, що відносини влади-підпорядкування в кримінально-виконавчій системі є вертикальними (вони виникають між субпідрядними у правовому розумінні сторонами і виражають юридичну залежність однієї сторони від іншої). При цьому, їм можуть бути притаманні субординаційні зв'язки, що впливають з характеру загального юридичного становища суб'єктів (тобто правосуб'єктності, правового статусу) – внаслідок чого формується визначене становище суб'єктів у стані влади і підпорядкування, окреслення взаємозв'язків між суб'єктами права. Зазначено, що для відносин влади-підпорядкування в кримінально-виконавчій системі України притаманним є імперативний метод впливу. Виокремлено проблемні аспекти організації та розвитку кадрового потенціалу кримінально-виконавчої системи. Зазначено, що робота із засудженими є специфічною, що проявляється через: небезпеку з фізичної точки зору, оскільки персонал працює з особами, які вчинили кримінальні правопорушення (переважно тяжкого характеру); наявністю щоденних ризиків зараження важкими захворюваннями; емоційну та психологічну виснажливість, оскільки працівники установ виконання покарань фактично добровільно обмежують свою свободу на певний час. Теоретично обґрунтовано, що престиж ДКВС України перебуває наразі на критично низькому рівні. Охарактеризовано актуальні питання забезпечення дотримання прав засуджених та осіб, взятих під варту в діяльності кримінально-виконавчої системи України. Запропоновано критерії класифікації прав засуджених та осіб, взятих під варту. Проаналізовано особливості взаємодії органів та установ виконання покарань з інститутом громадського суспільства. Запропоновано на законодавчому рівні передбачити можливість формування громадських рад на регіональному рівні, що дозволить здійснювати громадський контроль локально. Відзначено проблематику інституту спеціально уповноваженого представника, що полягає у формальному характері функціонування. Розкрито особливості діяльності кримінально-виконавчої системи України в умовах воєнного стану.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of doctrinal approaches to the development of administrative and legal principles of the criminal-executive system of Ukraine. The dissertation examines the state and methodology of research on the criminal-executive system of Ukraine. The historiography of the study of the activities of the penal system of Ukraine is presented in the form of a four-stage periodization of the subordination of penal institutions and pre-trial detention centers: the first period (1991–1998) – subordination to the Ministry of Internal Affairs of Ukraine; the second period (1998–2010) – to the State Department of Ukraine for the Execution of Sentences; the third period (2010–2016) – to the State Penitentiary Service of Ukraine; the fourth period (from 2016 to the present) – the Ministry of Justice of Ukraine. The mechanism of administrative and legal

regulation of the penal system of Ukraine is structured by highlighting key elements, including: 1) normative component; 2) institutional component; 3) value-oriented component; 4) procedural component. It is proposed to consider the normative component of the mechanism of administrative and legal regulation of the penal system of Ukraine as a set of legal norms that determine the principles of its functioning, interaction with other entities and ensuring the rights of prisoners at the national and international levels. The institutional component of the mechanism of administrative and legal regulation of the penal system of Ukraine in a broad and narrow sense is determined. It is substantiated that value orientation gives the administrative and legal regulation of the penal system of Ukraine a special meaning and direction, answering the question of what values the state seeks to protect and implement through administrative and legal regulation. The relations of power-subordination in the penal system of Ukraine have been analyzed. It has been noted that the relations of power-subordination in the penal system are vertical (they arise between subcontractors in the legal sense and express the legal dependence of one party on the other). At the same time, they may be characterized by subordination relations arising from the nature of the general legal position of subjects (i.e. legal personality, legal status) - as a result of which a certain position of subjects in a state of power and subordination is formed, the delineation of relationships between subjects of law. It is noted that the relations of power-subordination in the penal system of Ukraine are characterized by an imperative method of influence. Problematic aspects of the organization and development of the personnel potential of the penal system are highlighted. It is noted that work with convicts is specific, which is manifested through: danger from a physical point of view, since the staff works with persons who have committed criminal offenses (mostly of a serious nature); the presence of daily risks of infection with serious diseases; emotional and psychological exhaustion, since employees of penal institutions actually voluntarily limit their freedom for a certain time. It is theoretically substantiated that the prestige of the State Committee for the Execution of Penalties of Ukraine is currently at a critically low level. The article describes the current issues of ensuring the observance of the rights of convicts and persons taken into custody in the activities of the penal system of Ukraine. The criteria for classifying the rights of convicts and persons taken into custody are proposed. The peculiarities of the interaction of bodies and institutions of execution of sentences with the institution of civil society are analyzed. It is proposed at the legislative level to provide for the possibility of forming public councils at the regional level, which will allow for public control locally. The problems of the institution of a specially authorized representative, which consists in the formal nature of its functioning, are noted. The peculiarities of the activities of the penal system of Ukraine under martial law are revealed. The dynamics of legislation and its adaptation to military realities are analyzed, which requires constant revision and development of new regulatory legal acts to regulate activities, in particular regarding the detention of prisoners and the arrangement of bomb shelters to ensure the safety of convicts and employees.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Білак Н.І. Правове регулювання процедури безоплатної передачі установам виконання покарань та слідчим ізоляторам майна, яким митні органи набули права розпорядження: монографія. 2022. Дніпро: Технодрук. 156 с.
- Slavyt'ska A., Maslova Y., Bilak N. Administration of Electronic Registers by Central Executive Authorities: Proctological Aspect. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 2, is. 8. P. 137-145. DOI

<https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-2-137-145>

- Slavvytska A., Bilak N., Kozii I. Civil society institutions: differentiation of profile characteristics. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 8/3. P. 197-204. DOI <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-3-197-204>
- Anton Borysenko, Halyna Tatarenko, Oksana Brusakova, Alla Pyshna, & Nataliia Bilak. Prevention of Corruption in Local Self-Government Bodies: Legal Regulation And Foreign Experience. *Jurnal IUS Kajian Hukum Dan Keadilan*. 2023.11(1). 213–225. DOI <https://doi.org/10.29303/ius.v11i1.1079>
- Білак Н.І. Статусна характеристика територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 69–72.
- Білак Н.І. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань: нормативна конфліктологія. *Право та державне управління*. 2023. № 1. С.118–123.
- Білак Н.І. Теоретико-правові засади формування національної моделі пенітенціарної служби. *Право і суспільство*. 2023. № 3. С. 605–609. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.3.91>
- Білак Н.І. Примусове годування в установах виконання покарань: міжнародні та національні стандарти. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2023. № 1. С. 386–390. DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.1.64>
- Білак Н.І. Особливості правового статусу службовця пенітенціарної установи. *Правова позиція*. 2023. № 3 (40). С. 202–205. DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-3.40>
- Білак Н.І. Суб'єкти забезпечення функціонування пенітенціарної служби в Україні: компетенційний підхід. *Право і суспільство*. 2023. № 2. С. 499–503. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.2.2.75>
- Білак Н.І. Міжнародні стандарти функціонування пенітенціарних органів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5. С. 547–550. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-5/138>
- Білак Н.І. Гарантії як елемент правового статусу службовця пенітенціарної установи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 11. С. 805–808. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-11/196>
- Білак Н.І. Відносини влади-підпорядкування в пенітенціарній службі України. *Право і суспільство*. 2023. № 6. С. 625–629. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.6.93>
- Білак Н.І. Досвід держав-членів ЄС щодо організації діяльності пенітенціарних органів. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2023. № 4. С. 464–469. DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.4.7414>
- Білак Н.І. Особливості проходження служби в органах Державної кримінально-виконавчої служби України. *Правова позиція*. 2023. № 4 (41). С. 164–167. DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-4.33>
- Білак Н.І. Місце та роль Міністерства юстиції в системі органів ДКВС України. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 1. С. 224–229. DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.1.36>
- Білак Н.І. Роль громадських рад в діяльності пенітенціарних органів на сучасному етап. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 626–628. DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.3.10>
- Білак Н.І. Нормативно-правове регулювання діяльності ДКВС України: стан та перспективи удосконалення. *Право та державне управління*. 2024. № 3. С. 371–377. DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.3.54>
- Білак Н.І. Щодо організаційно-правових питань проведення реорганізації в органах ДКВС України. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 3. С. 282–289. DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.3.44>
- Білак Н.І. Щодо актуальних проблем відбування кримінальних покарань в місцях несвободи України». *Правові новели*. 2024. № 23. С. 489–496. DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2024.23.65>
- Білак Н.І. Роль профспілкових органів в діяльності пенітенціарних органів на сучасному етапі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 8. С. 622–624. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/14721>

- Білак Н.І. Проблеми функціонування територіальних органів виконання покарань. Право та державне управління. 2024. № 2. С. 502–509. DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.2.68>
- Білак Н.І. Пенітенціарна система в Україні: інституційна складова. Право і суспільство. 2024. № 4. С. 709–714. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.4.100>
- Білак Н.І. Державна політика забезпечення прав осіб, які перебувають в місцях позбавлення волі. Правові засади діяльності правоохоронних органів: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами ІХ Міжнародної науково–практичної конференції (5–6 грудня 2022 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків). Частина 1. Серія «Сектор безпеки України». Вип. 42. Редкол.: А.П.Гетьман, В.М.Гаращук, В.Я.Настюк, Р.В.Шаповал, Ю.В.Мех та ін. Харків: Друкарня Мадрид, 2022. С.17–22.
- Білак Н.І. Вплив інститутів громадянського суспільства на пенітенціарну систему. Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів Всеукраїнської науково–практичної конференції, м. Кропивницький, 17 листопада 2022 року. Частина 1. Кропивницький, 2022. С.61–64.
- Білак Н.І. Щодо актуальних проблем відбування кримінальних покарань в місцях несвободи України : матеріали ІІ Міжнародного пенітенціарного форуму (м. Рівне, 27 жовт. 2022 р.) / Міжнародний економіко–гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука. – Львів–Торунь : Liha–Pres, 2022. С.14–17.
- Білак Н.І. Проблеми функціонування територіальних органів виконання покарань. Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами ХІ Міжнародної науково–практичної конференції (27–28 квітня 2023 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків). Частина 1. Серія «Сектор безпеки України». Вип. 43. Редкол.: А.П.Гетьман, В.М.Гаращук, Т.О.Коломонець, Ю.В.Мех, В.Я.Настюк, Р.В.Шаповал та ін. Харків: Друкарня Мадрид, 2023. С.12–18.
- Білак Н.І. Щодо питання взаємодії спостережних комісій з органами ДКВС України. International scientific conference “Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system”: conference proceedings (February 7–8, 2024. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2024. С. 324–328. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-78>
- Білак Н.І. Проведення службових розслідувань в системі органів ДКВС України. International scientific conference The latest law developments : Conference Proceedings (April 3–4, 2024. Wloclawek, Republic of Poland). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. С. 334–338. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-79>
- Білак Н.І. Щодо питань примусового годування засуджених та осіб, узятих під варту: національне та міжнародне врегулювання. Anthology of Abstracts for the International Scientific Student Conference at the Ukrainian Free University (April 04–05, 2024, Munich). P.114–119.
- Білак Н.І. Правове забезпечення трансформації діяльності державної кримінально–виконавчої служби для відновлення України. Правове забезпечення трансформації діяльності органів публічної влади для відновлення України : збірник матеріалів Всеукраїнської науково–практичної конференції, приуроченої до 28-ої річниці прийняття Конституції України (м. Київ, 25 червня 2024 р.). Одеса : Видавництво «Юридика». 2024. С. 17–22.
- Білак Н.І. Характеристика організаційно–штатної структури пенітенціарної служби України. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права: матеріали Х Міжнародної науково–практичної конференції, м. Кременчук, 5–7 грудня 2024 р. Львів – Торунь : Liha–Pres, 2024. С. 503–505. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-137>
- Bilak N. Observance of guarantees of practice of law during visits to detention centres in Ukraine. International Scientific Conference Science in the Modern World: Prospects and Directions of Development : Conference Proceedings, May 17–18, 2024. Riga, Latvia : Baltija Publishing. P.62–67.
- Білак Н.І. Щодо питань забезпечення безпечних умов особам, які утримуються під вартою, в умовах дії воєнного стану. Вісник Одеської адвокатури. № 4, 2021, № 1–4, 2022, № 1, 2023. С. 54–57.

- Slavytska A., Bilak N., Mekh Y., Maslova Y., Georgiievskyi I. Features of the Segmental Formation of Ukrainian Politics Under Martial Law. Review of Economics and Finance. 2023. Vol. 21, is. 1. P. 286–294.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U103538, 0123U103760, 0123U103596, 0123U103596

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пунда Олександр Олегович
2. Oleksandr Punda

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9175-3141

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницька обласна державна адміністрація

Код за ЄДРПОУ: 22985083

Місцезнаходження: Майдан Незалежності, Будинок Рад, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Приймаченко Дмитро Володимирович
2. Dmytro Pryimachenko

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8504-2450

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 2/4, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Берлач Анатолій Іванович

2. Anatolii Berlach

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Конопельський Віктор Ярославович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Конопельський Віктор Ярославович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Мельнікова Олена

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна